

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการใช้ยาฉีดอินซูลินในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

สุปรียญา พรหมมาลุน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการใช้ยาฉีดอินซูลินในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

FACTORS INFLUENCEING INSULIN ADHERENCE IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES MELLITUS

สุปริญญา พรหมมาลุน 5736829 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ดวงรัตน์ วัฒนกิจไกรเลิศ, พย.ค., วิชชุดา เจริญกิจการ, ปร.ค. (การพยาบาล),
ธวัชชัย พิรพัฒน์ดิษฐ์, พ.บ., ว.ว. อายุรศาสตร์โรคต่อมไร้ท่อ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นการหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย เพื่อศึกษาความร่วมมือในการฉีดอินซูลินในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 และอิทธิพลของปัจจัยด้านภาวะซึมเศร้า สถานภาพทางการเงิน ทักษะคิดต่อการใช้อินซูลินและสัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยและบุคลากรทางสุขภาพในการร่วมกันทำนายความร่วมมือในการใช้อินซูลินในผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 จำนวน 120 ราย ที่มาตรวจรักษาแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามส่วนบุคคล แบบประเมินภาวะซึมเศร้า แบบประเมินการรักษาโดยใช้อินซูลิน แบบประเมินความไว้วางใจในบุคลากรทางสุขภาพ และแบบประเมินความร่วมมือในการใช้อินซูลิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.2 อายุเฉลี่ย 61.16 ปี (S.D.= 8.79) มีความร่วมมือในการใช้อินซูลิน ร้อยละ 35.8 โดยภาวะซึมเศร้า สถานภาพทางการเงิน ทักษะคิดต่อการใช้อินซูลิน และสัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยและบุคลากรทางสุขภาพสามารถร่วมกันทำนายความร่วมมือในการใช้อินซูลินในผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ได้ร้อยละ 19.5 (Nagelkerke $R^2 = 0.195$) โดยภาวะซึมเศร้าและทักษะคิดต่อการใช้อินซูลินสามารถทำนายความร่วมมือในการใช้อินซูลินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (OR = 0.91, $p < 0.05$ และ OR = 0.94, $p < 0.05$) ตามลำดับ

จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรประเมินภาวะซึมเศร้าเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันการเกิดภาวะซึมเศร้าและให้การพยาบาล และทีมสหสาขาวิชาชีพควรมีการจัดการกับทัศนคติด้านลบต่อการรักษาด้วยอินซูลิน โดยอธิบายให้ผู้ป่วยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโรคเบาหวานและประโยชน์จากการรักษาด้วยอินซูลิน เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการรักษาด้วยอินซูลิน

คำสำคัญ: โรคเบาหวานชนิดที่ 2/ ความร่วมมือในการใช้อินซูลิน/ ภาวะซึมเศร้า/ ทักษะคิดต่อการใช้อินซูลิน/ สัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยและบุคลากรทางสุขภาพ

**FACTORS INFLUENCING INSULIN ADHERENCE IN PATIENTS WITH
TYPE 2 DIABETES MELLITUS**

SUPARINYA PROMMALOON 5736829 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: DOUNGRUT WATTANAKITKRILEART,
D.N.S., VISHUDA CHAROENKITKARN, Ph.D. (NURSING),
THAVATCHAI PEERAPATDIT, M.D., F.R.C.P. (THAI), Dip. ENDOCRINOLOGY**ABSTRACT**

This study aimed to determine the predictive power of depression, financial status, attitude toward insulin treatment and patient-provider relationships to predict insulin adherence in 120 patients with type 2 diabetes mellitus who came for a treatment at the Outpatient Department of a tertiary referral hospital. Data were collected using personal data questionnaire, Center for Epidemiological Studies Depression Scale, The Insulin Treatment Appraisal Scale, Trust in Physician Scale and The Medication Adherence Report Scale. Data were analyzed using descriptive statistics and logistic regression analysis.

According to the findings, the samples were females (54.2%) with a mean age of 61.16 years (SD = 8.79) and had insulin adherence at 35.8 percent. Depression, financial status, attitude toward insulin treatment and patient-provider relationships were able to predict insulin adherence in patients with type 2 diabetes mellitus at 19.5 percent (Nagelkerke $R^2 = 0.195$). Depression and attitude toward insulin treatment were able to predict insulin adherence with statistical significance (OR = 0.91, $p < 0.05$ and OR = 0.94, $p < 0.05$), respectively.

The findings suggest that nurses should identify symptoms of depression in order to prevent depression in patients with diabetes and provide appropriate nursing care. Moreover, multidisciplinary team should deal with the negative attitudes of insulin therapy. Offering patients with knowledge of diabetes mellitus and understanding of insulin benefits and effectiveness can develop a positive perspective of insulin therapy.

**KEY WORDS: TYPE 2 DIABETES MELLITUS/ INSULIN ADHERENCE/
DEPRESSION/ ATTITUDE TOWARD INSULIN TREATMENT/
PATIENT-PROVIDER RELATIONSHIPS**

171 pages